

Nr 42.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående modernisering av flygplankryssaren Gotland; given Stockholms slott den 12 februari 1943.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 februari 1943.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Sköld, följande.

Flygplankryssaren Gotland färdigställdes år 1934. Fartyget har dragit en kostnad av tillhoppa 16,625,000 kronor.

Flygteknikens snabba utveckling har nödvändiggjort en omprövning av frågan om fartygets användbarhet för de uppgifter, för vilka det ursprungligen avsetts. Den undersökning som i samband härmed verkstälts har visat, att möjligheter knappast föreligga att inom rimlig tid anskaffa effektiva flygplan, som lämpa sig för användning ombord å kryssaren, och att det är förenat med stora svårigheter att anpassa fartygets tekniska anordningar

Bihang till riksdagens protokoll 1943. 1 saml. Nr 42.

till moderna flygplan. I nuvarande försvarspolitiska läge har det emellertid syntts angeläget, att fartyget fortfarande kan göra full insats i försvarsberedskapen. Detta har befunnits kunna ske, om fartyget erhåller en något ändrad användning genom att dess luftvärnsegenskaper väsentligt förbättras. Ett av marinförvaltningen härutinnan framlagt förslag, vilket biträtts av överbefälhavaren, ger vid handen, att de ändringsarbeten som på grund härav skulle bli erforderliga medföra en kostnad av tillhoppa 2,740,000 kronor utöver kostnaderna för viss artillerimateriel, som kunna bestridas ur redan anvisade anslag. I sagda belopp ingå kostnaderna för erforderlig ammunition.

För egen del finner jag det icke helt uteslutet, att en förnyad undersökning skulle kunna giva vid handen, att möjligheter föreligga att anpassa fartyget efter de förutsättningar, som på flygteknikens område numera föreligga. En sådan undersökning kräver emellertid avsevärd tid och torde icke under rådande förhållanden vara genomförbar. Ett bifall till det föreliggande förslaget medför en icke oväsentlig förstärkning inom jämförelsevis kort tid av vår försvarsberedskap utan större ingripanden i flygplankryssarens konstruktion. Med hänsyn härtill har jag funnit mig böra biträda förslaget. Jag utgår emellertid från att så snart det militärpolitiska läget det medgiver den föreliggande frågan om flygplankryssarens anpassning efter de ändrade tekniska förutsättningarna ånyo upptages till övervägande. Ett genomförande av det nu föreliggande förslaget är icke ägnat att föregripa ett sådant övervägande.

Mot kostnadsberäkningarna har jag intet att erinra. Det erforderliga anslaget, 2,740,000 kronor, synes böra anvisas för nästa budgetår.

Kostnaderna för ifrågavarande ändringsarbeten ingå icke i de beräkningar av kostnaderna för fartygsbyggnader för flottan, som för perioden 1942/47 framlades i propositionen 1942: 210 angående den fortsatta utbyggnaden och organisationen av landets försvarskrafter och som av riksdagen (skrivelse nr 374) lämnades utan erinran. I sagda proposition (sid. 35) förutsattes nämligen, att kostnader av denna art skulle bedömas och täckas från fall till fall vid sidan av femårsplanens kostnadskalkyler. I överensstämmelse härmed har jämväl visst belopp för ändamålet beräknats i den fråga och med ingången av budgetåret 1942/43 såsom förskottsstat gällande beredskapsstaten för försvarsväsendet och upptagits däri under den i anslaget Cd. Engångsutgifter (Ga) ingående posten 2. Utgifter i anledning av för riksdagen anmälda äskanden m. m. Ehuru Kungl. Maj:t sålunda torde äga att i ärendet fatta beslut, har jag emellertid med beaktande jämväl av den ytterligare utredning i ärendet, som numera verkställts, funnit mig böra föreslå, att den föreliggande anslagsfrågan underställes riksdagens prövning.

Under erinran att med hänsyn till ärendets beskaffenhet en närmare redogörelse för detsamma icke kan lämnas till statsrådsprotokollet, varför riksdagens vederbörande utskott torde få inhämta närmare upplysningar genom de handlingar som komma att till utskottet överlämnas, får jag således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Modernisering av flygplankryssaren Gotland* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag* av 2,740,000 kronor.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Johan Treschow.
